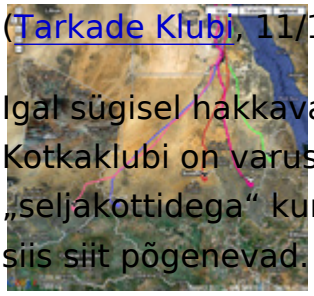
Ka rändlindudel on GPSid

15 years ago- 07.02.2011 By AM

(Tarkade Klubi, 11/10, radar, tehnoloogia)

Igal sügisel hakkavad rändekaardil värvilised täpid liikuma lõuna suunas – Kotkaklubi on varustanud mõned linnud GPSide ja raadiosaatjatega ning „seljakottidega“ kured-kotkad paljastavad oma saladuse, kuhu nad külmaks ajaks siis siit põgenevad.

Eks seda on enam-vähem teatud ka varemgi, sest sajandeid on linde rõngastatud. Meie linnuvaatlejate ametikaaslased Aafrikas on binoklite abil lugenud kurgede jalarõngastelt numbreid ja saanud teada, et just need linnud on Eestist pärit.

Kuid alles viimasel aastakümnel on tehnika arenenud nii kaugele, et linnuvaatlejad saavad väga täpselt ja peaaegu reaalajas teada, kus nende „seljakotirändurid“ asuvad. Abistajaks GPS ning satelliitside.

Kured ja kotkad saavad omale selga väga kerged satelliitsaatjad, mis on varustatud GPSiga, mis asukoha üsna täpselt määrab. Nagu kirjutatakse must-toonekurg Raivo tutvustuses, sai see lind endale 2006. aastal juba moodsama seadme kui tema liigikaaslased varem – lisaks akutoitele on „seljakotil“ väike päikesepaneel, mis pikendab tunduvalt seadme eluiga. Varem kustusid vaid patareitoitel töötavad saatjad vähem kui aastaga ja olid ebatäpsed. Päikesepaneeliga saatjad aga on juba toonekurgedega kaasa rännanud viis aastat ja kestavad siiamaani, kui vaid lind ise nii kaua kestab.

GPS-ist saadud asukohapunktid salvestatakse mällu ja saadetakse teatud aja tagant satelliitidele ning sealt Prantsusmaal asuva Argos CLS keskuse kaudu linnuvaatlejate arvutitesse. Kuid ega ainult linde ei vaadelda – Argose süsteeme kasutavad mereuurijad, riigiasutused (näiteks meditsiin) ja ka näiteks ülemaailmsete purjetamisvõistluste korraldajad.

Samas pole andmete kättesaamine ka GPSi ja päikesepaneeliga alati niisama lihtne. Näiteks kirjutatakse must-toonekurg Raivo päevikus, et satelliitsaatjad töötavad Lähis-Idas üldiselt kehvalt, sest palju radareid ja raadiosignaalide segajaid on oma tööd tegemas - nõrk signaal ei suuda alati sellest mürast satelliitideni läbi murda. Teine probleem on must-toonekure sulgedega. Need võivad tiibu kokku pannes saatja päiksepaneelid katta ja meile jällegi infot ei tule.

Kuid GPSide väga täpne asukohamääramine ja suhteliselt kergeks ja pisikeseks muutunud saatjad on aidanud kurgede kohta üsna palju teada saada. Üks kurb tõsiasi, mis selgus, on see, et esimese rände ajal üsna paljud linnud hukkuvad. Nii on tulnud Eesti Kotkaklubil oma saatjatele järgi minna Valgevene küntud põllule, kus mulla seest seade üles leiti, aga toonekurg ise oli juba nahka pistetud. Või üks legendaarne juhus tõi kolleegidest Saudi-Araabia linnu-uurijad kõrbesse kadunud Eesti kure jälgi ajama: „Jätsime pulmapeo, vahetasime kodus riided ja kell 2 asusime Jeddah´st teele. Polnud aega vahepeal peatuda ja kohale jõudsime 5:40. Samas tuli kohalik farmer Jammal välja ja me saime küsida musta linnu kohta, kellel võiks antenn seljas olla. Jammal näitas meile musta linnu laipa liival ja tõi meile ka Priidupoja saatja.“

Vaata rändekaarti: http://birdmap.5dvision.ee

- Lahendused

- GPSid